

hvilende forkortelse af arbejdstiden i kortere eller længere perioder — eller der på anden måde opstår tvivlstilfælde, må der anvendes en vej til i sådanne tilfælde at få fastsat, hvilken maksimalarbejdstid der da skal gælde for de unge arbejdere. Ved den nu-gældende lov er afgørelsen af tvivlsspørgsmål henlagt til arbejds- og socialministeren. Det må imidlertid anses for mere naturligt, at de direkte interesserede parter på arbejdsgiver- og arbejderside er med til at træffe sådan afgørelse, og den foreslås derfor henlagt til et nævn, i hvilket disse parter er repræsenteret, og som desuden tæller en uvildig formand, der udpeges af Den faste Voldgiftsret.

Medens den mellem organisationerne overenskomstmæssigt fastsatte arbejdstid skal være den almindeligt gældende arbejdsdag for unge mennesker under 18 år, gives der dog tilfælde, i hvilke der må gøres undtagelser fra denne regel, nemlig:

1) For så vidt de anvendes til tilrettelægning af arbejdet forud for dettes normale begyndelse eller til den nødvendige oprydning på arbejdsstedet efter arbejdets normale ophør.

2) I tilfælde af, at unge mennesker mellem 16 og 18 år anvendes til arbejde under sådanne ekstraordinære forhold, som omhandles i § 33.

Om disse tilfælde bemærkes følgende:

ad 1) Ved loven af 18. april 1925 § 4 gives der virksomhederne adgang til at anvende de unge mennesker til de nævnte tilrettelægnings- og oprydningsarbejder i et tidsrum, der som regel ikke må udgøre mere end sammenlagt $\frac{1}{2}$ time daglig, og det bestemmes endvidere, at deres samlede arbejdstid pr. dag derved under ingen omstændigheder må bringes op over 10 timer, en begrænsning, som dog i visse tilfælde ikke gælder for barber- og frisørfaget, for butikker og for kontorarbejde.

Det synes rimeligt at opretholde denne adgang for virksomhederne til at benytte deres unge arbejdere til tilrettelægnings- og oprydningsarbejde i tilsammen $\frac{1}{2}$ time daglig, og der er i *stk. 2* foreslået en bestemmelse herom. En virksomhed kan således ikke opsamle et vist antal af disse halve timer for derpå at lade de unge arbejdere arbejde dem af på en enkelt dag, hvor der i større omfang skal finde rengøring sted.

Den hidtidige yderligere begrænsning gennem den foranævnte 10 timers-regel har formentlig kun haft ringe praktisk betydning. Oprindeligt var bestemmelsen medtaget i loven for det tilfælde, at et fags voksne arbejdere havde en meget lang

arbejdstid. Da det imidlertid ikke er rimeligt, at anvendelsen af unge i noget tilfælde bør tillades i et så stort antal timer, er den maksimale arbejdstid af 10 timer pr. dag foreslået ændret til 9 timer.

Arbejdstiden kan dog ikke forlænges udover det i lærlingelovens § 12, stk. 3, 3. punktum, omhandlede timetal. Ifølge denne lovbestemmelse må arbejdstiden sammenlagt med den tid, i hvilken lærlingen skal følge teoretisk skoleundervisning, ikke overstige den for de udlærte arbejdere sædvanlige gældende arbejdstid med mere end 1 time *gennemsnitlig* pr. dag. Dette vil kunne betyde, at lærlingen ikke hver dag vil kunne anvendes til oprydningsarbejde etc. i $\frac{1}{2}$ time.

ad 2) § 7 i loven af 1925 giver virksomhederne adgang til at opnå dispensation fra bestemmelsen om arbejdstidens længde og tilrettelægning i tilfælde af, at naturomstændigheder, ulykkeshændelser eller andre lignende begivenheder, som ikke kunne forudses eller forhindres, og som ikke er af periodisk karakter, har forstyrret virksomhedens regelmæssige drift. Man foreslår en tilsvarende adgang opretholdt efter den nye lov, jfr. paragraffens *stk. 3*.

Hvad endelig angår den i paragraffens *stk. 4* indeholdte bestemmelse om, at arbejdstiden skal ligge samlet, kun afbrudt af passende spise- og hvilepauser, bemærkes, at et tilsvarende krav om en samlet arbejdstid for unge menneskers indeholdes i loven af 18. april 1925, i hvis § 4, stk. 1, det fastsættes, at arbejdstimerne samt hvile- og spisepauserne for alle virksomheder undtagen brød- og kagebagerier samt konditorier skal ligge således samlet, at de unge menneskers bruttoarbejdstid ikke varer længere end de voksne arbejders. Undtagelsesbestemmelsen for brød- og kagebagerier samt konditorier foreslås slettet. Fabriktilsynets erfaringer går ud på, at bestemmelsen af de nævnte virksomheder i ret vidt omfang har været benyttet til at sprede de unge menneskers arbejdstid ud over hele dagen i et omfang, som ikke kan være påkrævet.

Om spise- og hvilepausernes beliggenhed bestemmes det i § 4, stk. 4, i loven af 1925, at i de af fabrikloven og bageriloven omfattede virksomheder samt i de under loven af 1925 iøvrigt hørende virksomheder, i hvilke der beskæftiges mere end 5 personer, skal arbejdstiden for unge mennesker under 18 år efter højst $4\frac{1}{2}$ samlede arbejdstimer være afbrudt af mindst $\frac{1}{2}$ times spise- eller hviletid. Der kan dog i henhold til lovens § 7, stk. 2, tillades afvigelser herfra, for så